

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 18 Nisan, 1929

Sayı: 125

Musahabe

Edebiyatımızın Yolu

— Yunus Emre'nin çocuklarına —

15 nisan 1929 günü, edebiyat tarihimiz için adeta yeni bir merhale oldu...

Büyük millî şairimiz «Yunus Emre» nin hatırasını taziz için memleketin her bucağında ihtifaller tertip edilen bu 15 nisan gününün ehemmiyeti, sadece, altı asır evvel ölmüş bir büyük adamımıza karşı gösterdiğimiz hürmetten mi ileri geliyor? yoksa Yunus'un yeni bir şaheseri mi ele geçti? hayır... Bugünün asıl ehemmiyeti, bütün gençlik kendi ana diline, millî edebiyatına karşı duyduğu derin iştiyakı en canlı, en heyecanlı bir şekilde izhar etmesinde oldu. Türk gençliği, halka doğru gitmenin, halkın ruhunda yaşayan nihayetsiz güzellik menbalarını arayıp bulmanın, millî hayatı, millî harsi korumak için yegâne yol olduğunu, bu muazzam ihtifallerle açıkça gösterdi.

Türk edebiyatı asırlardan beri kâh Arap-Acem edebiyatları, kâh Avrupa edebiyatlarını taklit etti; diğer bir tabir ile kendi ruhunu o kalıplara dökmeğe çalıştı. Bu vadide eski yeni bir takım büyük san'atkârlar yetiştirmiş olduğumuzu haklı bir gurur ile iddia edebiliriz: «Nevai», «Füzuli», «Nedim», «Hamit» gibi...

Fakat gençlik bu büyük şairleri tazizden daha evvel, «Yunus Emre» gibi bir halk şairine, okumuşların asırlarca «sadece bir derviş», «ehemmiyetsiz bir ilâhici» addettikleri bu ilâhî san'at-kâra karşı meftunluğunu gösterdi. Çünkü «Yunus» ilâhilerini halkın öz dilile, ve tamamilen halk edebiyatından, halk zevkinden ilham alarak yazmış, ve böylece millî edebiyat ceryanının, edebiyatta halkçılığın en büyük mümessili olmuştur. «Milliyet» ceryanının bu şuurlu devrinde, «millî dil» ve «millî edebiyat» iştiyakı bütün ruhları doldurduğu bir sırada, gençliğin «Yunus» a karşı böyle bir hürmet göstermesi pek tabii değil midir?..

Şu son senelere kadar, «Yunus» un büyük bir şair olduğu kimsenin hatırına gelmemişti. Yalnız tekke adamları ona bir şair değil, daha ziyade bir mutasavvif sıfatile kıymet veriyorlardı. Okumuşların halk edebiyatına, halk şairlerine, halk zevkine karşı asırlardan beri besledikleri istihfaf ve istihkardan «Yunus» ta kurtulmıyordu. Hatta bundan on oniki yıl evvel «Türk edebiyatında ilk mutasavvifler» in

büyük bir kısmını «Yunus» a tahsis ederek ona «Büyük millî şair» unvanını verdiğim için, edebiyatçılarımızın bir çoğu bana gülmüşlerdi... Zaman, bu meselede kimin haklı olduğunu meydana koydu. «Yunus» un eski bir hayrani sıfatile, bu son ihtifallerden duyduğum saadeti anlatmağa muktedir değilim! millî şuurun inkişaf etmediği «Kozmopolit» devirlerde, halk ile hiç alâkası olmıyan sözde «münevver»lerin idrak edemediğini, bu günkü gençlik bütün ruhile duyuyor. «Millî şuur» un inkişafına bundan daha kuvvetli bir delil olabilir mi?

Büyük bir emniyet ve memnuniyetle tekrar ediyorum: 15 nisan 1929 günü, edebiyat tarihimiz için yeni bir merhale olacak... Bu ihtifallerin genç san'atkâr ruhlarında uyandıracığı heyecan, bize yarının asıl millî şairini yaratacak... Temiz ve ilâhî Türkdilinin asıl şiirini yaratarak bize hakikî Türk şiirinin zevkini tattıracak bu «Yunus Emre çocukları» nı ben şimdiden selâmlıyorum.

KÖPRÜLÜZADE M. FUAT

Hafta İçinde

Maarif Vekâletindeki Tebeddül

İkinci vekâletinin de birincisi kadar hayırlı muvaffakiyetlerle Maarif tarihimizde mevkii olması hakkındaki ümit ve temennilerimizi bu sütunlarda geçen gün söylerken, Vasıf beyfendinin bu kadar kısa bir zaman içinde vekâlet mevkiinden çekileceğine ihtimal vermekten çok uzak bulunuyorduk. Fakat bazı idarî naktaî nazar ihtilâfları kendisini istifaya sevkederek, Maarif vekâletini Gümüşhane mebusu ve Muhtelit mübadele Komsuyonundaki heyetimizin reisi Cemal Hüsnü beyfendi deruhte etti. Çok kuvvetli bir tahsil görmüş ve bu tahsili bir çok tetkik ve tecrübelerle de zenginleştirmiş olan Cemal Hüsnü bey, genç Türkiyenin en münevver ricalinden biridir. İşe başlar başlamaz gönderdiği tamim ise, memleketin maarif sahasındaki ihtiyaçlarını pek güzel kavramış bulunduğunu büyük bir isabet ve kudretle göstermektedir. Vekâletinde pek meşkûr hizmetler görerek minnettarlığımıza hak kazanacağında şüphe etmediğimiz Cemal Hüsnü beye, en samimî tebrik ve temennilerimizi takdim ederiz.

Yunus Emre

Bu satırların yazıldığı gün Yunus Emre namına yapılacak ihtifaller, bu büyük halk şairini yeni nesle daha etraflı tanıttırarak ve bazı saray nâzımlarının müfrit kuyumculuğundan hoşlanamayarak edebiyatımızın mazisine yüz çeviren gençliğimizi bu edebiyat sevip anlamağa, meziyetlerini tetkik edip candan benimsemeğe sevkedecektir. Elindeki lûgat kitabına yirmi kere bakup fransızca bir sahifenin manasını yalan yanlış çıkarınca, Türk edebiyatının mazisini de hâlini de bir yokluk olarak ilân etmek cesaretini nefislerinde görenler, eski edebiyatımız içindeki hakikî servetler

tanındıkça uydurma Kozmoplitliklerinden vaz geçeceklerdir.

Bu ihtifalleri tertip eden Halk bilgisi derneğine teşekkür, bunun için de bir borç oluyor.

Hazin Bir Ölüm

Darülfünunumuzun müderrislerinden ve esbak Maarif müsteşarı Ali Reşat bey, hepimizi ya dersleri ya da kitaplarla müstefit etmiş bir tarih hocası idi. Henüz genç denecek yaşta ve ansızın, geçen hafta vefat etti. Memuriyetten çekildikten sonra kurduğu matbaada kıymetli bir çok eser de basarak hoca ve müellif sıfatı ile ettiği hizmetlere bir yeni cephe de ilâve etmiş olan merhumu, kendisinden daha çok hizmetler beklerken kaybettik. Ve bundan dolayı ölümle beraber, ondan bize artık bir hayru hizmet olmayacağına da acıyor, ve belki teessürümüze hotbinane hisler karıştırıyoruz.

Evvelki hafta içinde kaybettiğimiz en kıdemli doktorumuz müşir Nafiz paşa ise, bir asra yaklaşan hayatında vatan borçlarını tabir caizse o kadar faizleriyle ödemişti ki, onun mubarek hatırasını anarken artık her hotgâmlıktan sıyrılıyor ve sırf bu muhterem pirin hak kazandığı minnet duygularını söylüyoruz.

İçtimai Yardım Teşkilâtı

Ehemmiyetini bir kaç kere bu sütunlarda kaydettiğimiz çocuk haftasının başlamak üzere olduğu ve nüfusumuzu arttırmak için türlü tetbirlerin ehemmiyetle düşünüldüğü anda, İstanbul gazeteleri Beyazıttaki bir evde iki kadının açlıktan çıldırarak çocuklarının da ölecek hale geldiklerini yazıyorlar. Nüfusun tezyidi için ittihaz edilecek kanunî cihetleri düşünerek, kabul ettirip tatbik edecek olan hükûmet, bu ahkâmı kanuniyenin semereler verebilmesi için, bütün milletin şuurulu muzaharatine muhtaçtır. Ve izdivaçların çoğalması bahsının ta yanında, çocuk düşürmemek, doğan

çocukları iyi besleyip büyütmek, her kesin iktidar ve kabiliyetine göre iş bularak kimsenin aç kalmasına imkân bırakmamak, ve ihtiyarların çok kere feci olan vaz'iyetlerini islâha muvaffak olmak gibi mes'eleler var ki, bunların hepsinin halli lâzımdır, ve bunları hükûmetle beraber millet, bütün efradı milleti ihtiva eden içtimai teşekküller halledecektir. Maatteessüf bu vadide, uzak maziye nisbetle terakki değil tedenniler kaydetmek zaruretindeyiz. Eski-den gerek İstanbulda ve gerek diğer şehirlerde mahallelerin bu hususta daima müteyakkız teşkilâtı dullara yardım eder, yetimleri korur, işsizleri düşünür ve ihtiyarlara bakarmış. Davetlerde ve tenezzühlerde her gün bir kaç saatlerini öldüren müreffeh hanımlarımız, sade bütçelerinden bir kaç lirayı değil fakat her günlerinden de bir iki saati bu işe tahsis ederlerse, bu hususî teşekküller yer yer kurulmağa başlayacaktır.

Bir Temenni

Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi ve Ercüment Ekrem beyler gibi hayatımızı bütün hakikatlerle görüp gösteren muharrirlerin eserlerinde rasladığımız bir çok kelime ve tabirler, lûgat kitaplarına geçmeden sade dillerde dolaştığı için, eserlerinde bunları kullanan maruf ediplerin iltifatına rağmen yarın unutulup gideceklerinden korkuyoruz. Her millet, argo denilen bu hususî lehceyi hususî lûgat kitaplarında toplamıştır. Geçenlerde bir gazetede, İstanbul argosunu her kesten iyi bilen Osman Cemal beyin böyle bir eser tertibile meşgul olduğunu okumuştuk. Bu haberin doğru olması şayanı temenni ve çünkü istanbuldaki bu lehçe hakikaten hoş ve canlı pek çok kelime ve tabire maliktir.

Mes'ul Müdür: Faruk Nafiz

İstanbul — Devlet Matbaası